

רע"פ 6031/17 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 6031/17

כבוד השופט א' שהם
פלוני

לפני:
ה המבקש:

נ ג ד

מדינת ישראל

המשיבה:

בקשת רשות ערעור על פסק דיןו של בית המשפט
מחוזי בירושלים, מיום 14.06.2017, בעפ"ג
17-1035-02-1, שניתן על ידי כב' השופטים ר' כרמל; כ'
מוסקן; ש' רנר

בשם המבקש: עו"ד בן מעוז; עו"ד יפעת שריד

החלטה

1. לפניו בבקשת רשות ערעור על פסק דיןו של בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופטים: ר' כרמל; כ' מוסקן; ש' רנר), בעפ"ג 17-1035-02-1, מיום 14.06.2017. בגיןו של פסק הדין, התקבל חלקיות ערעורו של המבקש על גזר דיןו של בית משפט השלום בירושלים (כב' השופטת ג' סקפה-שפירא), בת"פ 16-04-035879 ובת"פ 10-09-6743, מיום 27.12.2016.

רקע והליכים קודמים

2. נגד המבקש, הוגש שני כתבי אישום לבית משפט השלום בירושלים, אשר ייחסו לו ביצוע העבירות הבאות:

עמוד 1

קיבלת דבר במרמה בנסיבות חמירות, לפי סעיף 415 סיפה לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין) (ריבוי עבירות); שימוש במסמך מזויף בכוכנה לקבל באמצעותו דבר, לפי סעיף 418 בצירוף סעיף 420 לחוק העונשין (מספר עבירות); קבלת דבר במרמה, לפי סעיף 415 לחוק העונשין; ניסיון לקבלת דבר במרמה, לפי סעיף 415 בצירוף סעיף 25 לחוק העונשין (מספר עבירות).

3. במסגרת כתוב האישום הראשון, יוחסו למבקר שלושה אישומים. על פי האישום הראשון, במהלך שנת 2004 הונה המבוקש, יחד עם עליאן וגיודאת (להלן: האחים) את חאל' רפאע (להלן: המתلون 1), בהציגם מצג כוזב ביחס לזכויותיהם במרקען הידועים כגוש 29998, חלקה 19, אשר רשומה על שם האגד' לנכסי נפקדים, ומ声称 לא ניתן למוכר אותם. בתבוסס על מצג זה, העביר המתلون 1 למבקר ולאחרים כספים בסך 200,000 ₪, כביכול, בתמורה לקבלת בעלות על הקרקע. על פי האישום השני, במהלך שנת 2015, תיווך המבוקש בעסקת מכירת מקרקעין בגוש 30985, חלקה 20, בין המתلون 1 לבין אישה, אשר הוצגה על ידי המבוקש והאחרים במרמה, כבעלת הקרקע למכירה. בתבוסס על מצג זה, קיבל המבוקש כספים בסך 28,000 ₪. על פי האישום השלישי, בעקבות חוב של המבוקש לשמעון אוחנה (להלן: המתلون 2), הבטיח לו המבוקש בכזב, כי החוב יוחזר לו באמצעות העברת זכויות במרקען, תוך הצגת מצgi שווה וסמוכים מזויפים.

4. על פי עובדות כתוב האישום השני, המתلون 2 נג במשך שנים להעביר כספים לאביו של המבוקש, בתמורה לרכישת קרקעות עברו. בשנת 2008, לאחר שגילה המתلون 2, כי אביו של המבוקש לא רכש קרקעות תמורת כספו, הציע המבוקש לסייע למתلون 2 לסיים את העסקאות. בהמשך לכך, העביר המתلون 2 למבקר כספים בסך 500,000 ₪, אך המבוקש לא עשה דבר בתמורה.

5. ביום 11.09.2016, הורשע המבוקש, על בסיס הודהתו, בעבירות שיוחסו לו בכתביו האישום. במסגרת הסכם טיעון, הוסכם כי המשיבה תגביל את עצמה לעונש מאסר בן חמיש שנים, מאסר מוותנה ופיצוי לנפגעי העבירה. ביום 27.12.2016, ניתן גזר דיןו של בית משפט השלום. בבאו לקבוע את מתחם העונש ההולם, התייחס בית משפט השלום לחשבות הערכיהם החברתיים שנפגעו כתוצאה מביצוע העבירות על ידי המבוקש, והבטחת ביצוע עסקאות במרקען, תוך גילוי מידע לצדים של העסקה. עוד נתן בית משפט השלום את דעתו לעובדה, כי "העברות בוצעו בתחום רב, תוך יצירת מצגי שווה מתמשכים שככלו גיוס 'ণיצבים' לתפקידים שונים על מנת לבסס ולהזק את המרמה, וכן העובדה כי מצגי השווה הוציאו כלפי קורבנות שונים". לפיכך, ולאחר סקירת רמת העונשה המקובלת בעבירות דומות והתייחסות להצהרות הנפגעים,קבע בית משפט השלום כי מתחם העונש ההולם ביחס לכל אחד מהאירועים, נע בין שנתיים לשש שנים מאסר לרייצוי בפועל, ולצדם עונשים נלוונים של מאסר מוותנה, קנס ופיצוי לקורבנות.

6. לצורך קביעת עונשו של המבוקש בגדרו של המתחם, התייחס בית משפט השלום לנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה. כשיוקלים לזכותו של המבוקש, ראה בית משפט השלום את הודהתו של המבוקש בעבירות שיוחסו לו; את העובדה כי הרשותו הקודמות של המבוקש אין ממשמעות; את הנזק שייגרם לבני משפטו של המבוקש בעקבות העונשים שיוטלו עליו; ואת מאציו של המבוקש לפיצות את הקורבות בגין הנזק שגרם להם במעשה. עם זאת, הבahir בית משפט השלום, כי "לא ניתן להתעלם מהסתיגיותו של המבוקש מקבלת אחריות מלאה על המעשים, ומהתיחסותו

של המבוקש לאביו ולג'וואדת כל האחראים לביצוע העבירות, שה מבוקש הוביל ונגרר אחריהם". לפיכך, קבע בית משפט השלום כי יש למקם את עונשו של המבוקש בחלוקת האמצאי-עלין של מתחם העונש ההולם.

לאחר זאת, השיטת בית משפט השלום על המבוקש את העונשים הבאים: 50 חודשים מאסר לריצוי בפועל, בגין ימי מעצרו; 7 חודשים מאסר על תנאי, לבסוף יעבור המבוקש עבירה לפי סעיפים: 418, 384, ו-420 לחוק העונשין, למשך שלוש שנים; פיצוי כספי למתלוון 1, בסך 380,000 ₪; ופיצוי כספי למתלוון 2, בסכום של 260,000 ₪.

7. המבוקש הגיע ערעור לבית המשפט המחוזי, אשר כoon כלפי חומרת העונש. במסגרת הערעור נטען, כי בית משפט השלום קבע בעניינו של המבוקש "מתחם ענישה מחייב, החורג מרמת הענישה הנוגגת במקרים דומים ואינו הולם את נסיבות המקרה, ובכלל זה שאינו מתחשב בחלוקת היחסי של המערער [המבוקש] בביצוע העבירה, ובמידת להשפעה של אחר על המערער [המבוקש]". עוד טען המבוקש, כי יש בהעמדתו לדין של המבוקש משומם אכיפה ברנינית, שכן שותפיו של המבוקש לא הוועמדו לדין. הוסיף וטען המבוקש, כי יש לנכות מעונשו, את ימי מעצרו ברשות הפלסטינית שנמשכו כ-11 חודשים או, למצער, להתחשב בהם כשיעור לקולה בקביעת עונשו של המבוקש. לבסוף, טען המבוקש כי הוא חייב בתשלום סכום כסף עבור כל קורבן, תוך חריגה מסגרת הפיזי הקבועה בסעיף 77 לחוק העונשין, ומשכך, נטען כי קביעותו של בית משפט השלום, בהקשר זה, בטלה.

8. ביום 14.06.2017, התקבל חלקית ערעורו של המבוקש, ובית המשפט המחוזי החליט להתעורר בשיעור הפיזויים שນפקקו. בית המשפט המחוזי ראה כשיוקלים העומדים לזכותו של המבוקש, את: הودאותו במילוטו לו, דבר שהביא לחסוך בזמן שיפוטי וליעול ההליכים; הבעת החרצה מצדיו של המבוקש והשבת סכום כסף של 250,000 ₪ למתלוון 2; ותקופת המעצר הממושכת בה שהה המבוקש ברשות הפלסטינית. מנגד, ראה בית המשפט המחוזי כשיוקלים לחובתו של המבוקש את חומרת העבירות שביצע; את הפגיעה בערכיים של קניין ומסחר הוגן, המבוססים על גילוי מידע מלא; את היקף הנזק הכלכלי שגרם המבוקש למתלוונים 1 ו-2; ואת חלקו המركצי והאקטיבי של המבוקש בביצוע העבירות. אשר לשיעור הפיזויים בו חייב המבוקש, הפנה בית המשפט המחוזי לע"פ 1076/15 טוק נ' מדינת ישראל (7.06.2016), שם נקבע בדעת רוב, כי יש להגביל את סכום הפיזויים בגין ביצוע עבירה אחת לכדי סכום מרבי של 258,000 ₪, ויהיה מספר נפגעי העבירה ככל שהיא. אי לכך, נקבע כי הפיזוי שນפקק בעניינו של המתלוון 2 חורג מתקורת הפיזוי המרבי ויש להפחיתו לכדי סכום של 250,000 ₪. יתר חלקו גזר דיןו של בית משפט השלום נותרו על כהן.

הבקשה לרשות ערעור

9. בבקשתה לרשות ערעור המונחת לפניי, מישג המבוקש על חומרת העונש שהוושת על. בראש ובראשונה טוען המבוקש לקיום של שיקולי צדק, המציגים את התערבותו של בית משפט זה. לטענת המבוקש, שגה בית משפט המחוזי בכך שלא הפחית מעונש המאסר לריצוי בפועל שהוושת על המבוקש, את התקופה בה הוא שוחרר במשפט הפלסטיני. זאת שכן, מדובר בתיק פלילי שהוגש בישראל, בשל אותו אירוע ואותה העבירה, כפי שיוחסנו לו ברשות הפלסטינית. עוד טען המבוקש, כי אי ניכוי תקופת מעצר זו, עולה כדי פגעה חוקתית בזכותו על פי חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. עוד הוסיף המבוקש וטען, כי מתעוררת בעניינו שאלה משפטית עקרונית המצדיקה דין ב"גלאול שלישי",

באשר לתחולתו של סעיף 11 לחוק העונשין, מקום בו שהוא אדם במעמדו בשטחי הרשות הפלסטינית, בשל איורע שבינו הוא נושא גם עונש מססר בישראל. לאור האמור, סבור המבוקש כי יש ליתן לו רשות ערעור, לקבל את ערעורו לגופו, ולנקות את תקופת מעצרו ברשות הפלסטינית מהעונש שנגזר עליו בישראל.

דין והכרעה

7. הלכה היא, כי רשות ערעור ב"גלוול שלישי" תינתן במקרים חריגים בלבד, בהם מתעוררת שאלה משפטית כבדת משקל או סוגיה ציבורית רחבה היקף, החורגת מעניינים הפרטי של הצדדים להילך; או כאשר מתעורר חשש ממשי מפני עיוות דין מהותי או אי-צדק שנגרם למבקר (רע"פ 10059/16 בDIR נ' מדינת ישראל (14.3.2017); רע"פ 5995/17 כהן נ' מדינת ישראל (5.9.2017); רע"פ 17/6869 פילברג נ' מדינת ישראל (11.9.2017)). לאחר שענייתי בבקשת רשות הערעור ובנוסףיה, נחה דעתך כי הבקשה אינה עומדת באמות המידה האמורות, וכי מדובר בעניינים הפרטיא של המבוקש, האotto לא, וחurf ניסיונו של המבוקש לעטות על בקשתו בסות של שאלה משפטית עקרונית, הרי שאין לך הוא הדבר.

לאחר שבחןתי את כלל הנسبות, ניכר כי העונש אינו סוטה ממדיניות העונישה הנהוגה בנסיבות דומות. אשר לטענתו של המבוקש כי יש לנכונות ימי מעצרו ברשות הפלסטינית, יש להפנות בראש ובראשונה לסעיף 11 לחוק העונשין, לפיו הכלל הוא כי מאסר אותו נשא אדם בחוץ לארץ, או אם היה נתון שם במעמד, יኖכו תקופות אלה מן העונש שעליו לשאת בישראל, ככל שמדובר **באותה העבירה**. בעניינו, המבוקש נעצר ברשות הפלסטינית, בגין חשד למיניות קרקעות יהודים, ואין צורך לומר כי בישראל מדובר בעבירות שונות בתכלית, הינו: עבירות מרמה וחיזוף כלפי מי שהמבקר הציג בפניו מצג שווה של מכיר מקרקעין, בידועו שהם אינם שייכים לו. לפיכך, אין מדובר באותה עבירה, ופשיטה כי אין מקום לנכונות את תקופת מעצרו ברשות הפלסטינית מעונש המאסר שנגזר עליו. לכן יש להוסיף, כי הערכאות הקודמות התחשבו בתקופת המעצר ברשות הפלסטינית, ובשל כך לא מיצנו את הדיון עם המבוקש, כפי שרואו היה לעשות בנסיבות אחרות.

8. נוכח האמור, דין הבקשה לרשות ערעור להידוחות.

ניתנה היום, י"ג בתשרי התשע"ח (3.10.2017).